

Sag C-45/19**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

24. januar 2019

Forelæggende ret:

Juzgado Contencioso Administrativo A Coruña (Spanien)

Afgørelse af:

12. december 2018

Sagsøger:

Compañía de Tranvías de La Coruña, S.A.

Sagsøgt:

Ayuntamiento de A Coruña

Hovedsagens genstand

Sagsøgeren har dels anfægtet afgørelse af 30. november 2016 fra Ayuntamiento de A Coruña (A Coruña kommune), hvorved sagsøgeren pålægges at opretholde koncessionskontrakten vedrørende et samlet net til kollektiv passagertransport i A Coruñas bycentrum i højst to år i henhold til artikel 5, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1370/2007 af 23. oktober 2007 om offentlig personbefordring med jernbane og ad vej (EUT 2007, L 315, s. 1, herefter »forordning nr. 1370/2007«), og det besluttes at forelægge Europa-Kommissionen sagsøgerens forslag om anvendelse af undtagelsen i nævnte forordnings artikel 8, stk. 3, for at fastslå, at det er muligt at forlænge koncessionens varighed indtil udløbsdatoen i henhold til kontrakten, og dels sagsøgte afgørelse af 2. juni 2017, som forkaster sagsøgerens administrative klage over førnævnte afgørelse af 30. november 2016.

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Genstanden for det præjudicielle spørgsmål er spørgsmålet om, hvilken fortolkning der skal anlægges af starttidspunktet for beregningen af den 30-årige frist, der er fastsat i artikel 8, stk. 3, andet afsnit, i forordning nr. 1370/2007. Det er mellem parterne ubestridt, at denne artikel finder anvendelse på den i hovedsagen omtvistede koncessionskontrakt, eftersom der er tale om en kontrakt om offentlig trafikbetjening, der er indgået før den 26. juli 2000 på grundlag af en anden procedure end en retfærdig udbudsprocedure på konkurrencevilkår (den situation, der er omhandlet i artikel 8, stk. 3, første afsnit, litra b), i forordning nr. 1370/2007).

Retsgrundlaget er artikel 267 TEUF.

Præjudicielt spørgsmål

»Er starttidspunktet for beregningen af den maksimale løbetid på 30 år for de i artikel 8, stk. 3, litra b), i forordning (EF) nr. 1370/2007[,] nævnte kontrakter i betragtning af nævnte bestemmelse[:] a) tidspunktet for tildelingen eller indgåelsen af kontrakten[,] b) tidspunktet for nævnte bestemmelses ikrafttrædelse[,] c) dagen efter udløbet af den overgangsperiode, der er fastsat i denne forordnings artikel 8, stk. 2 (den 3.12.2019)[,] eller d) en anden dato, som fastsættes af Den Europæiske Unions Domstol?«

Anførte EU-retlige bestemmelser

Artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 1370/2007.

Ifølge den forelæggende ret kan det med henblik på de virkninger, der kan opstå som følge af en ændring af kontrakten under gennemførelsen, være nødvendigt at analysere artikel 81 i direktiv 2014/24/EU og artikel 90 i direktiv 2014/25/EU, som, selv om de ikke finder direkte anvendelse, gengiver Domstolens praksis om virkningerne af sådanne ændringer.

Anførte nationale bestemmelser

Real Decreto Legislativo 3/2011, de 14 de noviembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Contratos del Sector Público (kongeligt lovdekret nr. 3/2011 af 14.11.2011 om godkendelse af den omarbejdede lov om offentlige kontrakter) (artikel 224, stk. 1).

Real Decreto 1098/2001, de 12 de octubre, por el que se aprueba el Reglamento general de la Ley de Contratos de las Administraciones Públicas (kongeligt lovdekret nr. 1098/2001 af 12.10.2001 om godkendelse af gennemførelsesbekendtgørelsen til lov om offentlige kontrakter) (artikel 109).

Código Civil (civillovbogen) (artikel 4 og 1939).

Ley 40/2015, de 1 de octubre, de Régimen Jurídico del Sector Público (lov nr. 40/2015 af 1.10.2015 om den retlige ordning for den offentlige sektor) (artikel 32, stk. 3).

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

- 1 Den 1. december 1986 godkendte byrådets plenarforsamling i A Coruña indgåelsen af en aftale med Compañía de Tranvías de La Coruña med henblik på at samle alle de bytransportlinjer, som sagsøgeren var indehaver af, i én koncession. Koncessionskontrakten vedrørende et samlet net til kollektiv passagertransport i A Coruñas bycentrum blev underskrevet den 6. februar 1987 af sagsøgeren og sagsøgte og blev bekræftet ved notar den 15. maj 1987. Kontrakten fastsatte den 31. december 2024 som fælles udløbsdato for alle tjenesterne. Den 5. juli 1996 underskrev ovennævnte parter en aftale med henblik på at indføje en ny supplerende kollektiv sporvognstjeneste ved kysten med den samme udløbsdato i førnævnte kontrakt.
- 2 Den 18. oktober 2016 sendte sagsøgte en meddelelse til sagsøgeren, hvoraf det fremgik, at den tildelte koncession i overensstemmelse med forordning nr. 1370/2007 ville blive bragt til et lovbestemt ophør ved en varighed på 30 år regnet fra datoen for tildelingen af koncessionen, og sagsøgeren blev meddelt en frist på 15 dage til at indgive et høringssvar. Sagsøgeren fremsatte sine anbringender den 2. november 2016 og anførte: a) at der ikke er tale om et lovbestemt ophør, men derimod om en ophævelse af kontrakten, og b) at den 30-årige frist, der er fastsat i artikel 8 i forordning nr. 1370/2007, ikke bør regnes fra datoen for tildelingen af kontrakten, men derimod fra en konkret dato, henset til retssikkerhedsprincippet og ligebehandlingsprincippet. Ifølge sagsøgeren er denne dato enten den 3. december 2009, som er datoen for forordningens ikrafttrædelse, eller den 26. juli 2000, som er den måldato, der er fastsat i forordningens artikel 8. Såfremt det fastslås, at den 30-årige frist bør regnes fra tildelingen af kontrakten, har sagsøgeren subsidiært gjort gældende, at ændringen af kontrakten i 1996 svarer til en ny tildeling, og at kontrakten dermed udløber i 2026 (situationen i artikel 8, stk. 3, sidste afsnit, i forordning nr. 1370/2007).
- 3 Den 30. november 2016 traf sagsøgte afgørelse, hvorved sagsøgte pålagde sagsøgeren at opretholde koncessionen i højst to år i henhold til forordningens artikel 5, stk. 5, og besluttede at forelægge Europa-Kommissionen sagsøgerens forslag om anvendelse af undtagelsen i nævnte forordnings artikel 8, stk. 3, for at fastslå, at det er muligt at forlænge koncessionens varighed indtil udløbsdatoen i henhold til kontrakten. Sagsøgeren indgav en administrativ klage, som sagsøgte forkastede ved afgørelse af 2. juni 2017.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 4 Sagsøgeren har anført, at de anfægtede afgørelser er ulovlige af følgende årsager:
- i) Afgørelsen er ugyldig, idet der deri ses bort fra den ved lov fastsatte procedure. Sagsøgeren har påberåbt sig artikel 224 i kongeligt lovdekret nr. 3/2011 om godkendelse af den omarbejdede lov om offentlige kontrakter og artikel 109 i kongeligt lovdekret nr. 1098/2001 af 12.10.2001 om godkendelse af gennemførelsesbekendtgørelsen til lov om offentlige kontrakter og har gjort gældende, at sagsøgte blot har fremsendt en meddelelse, hvori denne blot meddelte en forlængelse af koncessionen på to år samt sagsøgte fortolkning af forordning nr. 1370/2007, nærmere bestemt artikel 8.
 - ii) Sagsøgeren er uenig i fortolkningen af forordning nr. 1370/2007, nærmere bestemt dens artikel 8, stk. 3.
 - iii) I det tilfælde det godtages, at en korrekt fortolkning af artikel 8 i forordning nr. 1370/2007 medfører, at koncessionskontrakten udløber 30 år efter dens indgåelse, har sagsøgeren anført, at fristen ikke udløber før 2024, eftersom ændringen i 1994 var væsentlig og svarede til en ny tildeling. I denne henseende har sagsøgeren påberåbt sig artikel 81 i direktiv 2014/24/EU og artikel 90 i direktiv 2014/25/EU og har anført, at disse direktiver – selv om de ikke finder anvendelse, eftersom forordning nr. 1370/2007 har forrang, idet denne forordning er en særlov – gengiver Domstolens praksis vedrørende væsentlige ændringer af koncessionskontrakter og virkningerne heraf.
 - iv) Såfremt det godtages, at starttidspunktet for beregningen af den 30-årige frist, som er fastsat i artikel 8 i forordning nr. 1370/2007, er tildelingen af kontrakten, har sagsøgeren subsidiært anført, at der bør indledes en sag om forlængelse af koncessionskontrakten på grund af de u hensigtsmæssige retlige og økonomiske konsekvenser af ophævelsen, forudsat at Kommissionen giver tilladelse, jf. artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 1370/2007.
- 5 Sagsøgte har anført, at den anfægtede afgørelse er lovlig af følgende grunde:
- i) Der er ikke sket en procedurefejl, da der ikke er tale om en ophævelse af koncessionskontrakten, men derimod om direkte anvendelse af EU-retten, som har forrang for enhver bestemmelse i national ret og for kontraktvilkårene, jf. artikel 288 TEUF, og sagsøgeren blev under alle omstændigheder hørt i løbet af proceduren.
 - ii) Sagsøgte har med hensyn til starttidspunktet for beregningen af den 30-årige frist, som er fastsat i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 1370/2007, anført, at denne frist skal regnes fra tildelingen af koncessionskontrakten.

- iii) Sagsøgte har afvist, at Domstolens praksis vedrørende væsentlige ændringer af koncessionskontrakter finder anvendelse, eftersom denne praksis har til formål at sikre gennemsigtighedsprincippet og princippet om ligebehandling af tilbudsgiverne, således at det undgås, at genstanden og/eller parternes forpligtelser i henhold til en kontrakt ændres i løbet af kontraktens gennemførelse, hvorved forventningerne hos faktiske eller potentielle tilbudsgivere på tidspunktet for udbuddet eller kontraktens indgåelse skuffes, og dette er efter sagsøgtes opfattelse ikke tilfældet i den foreliggende sag, snarere tværtimod.
- iv) Sagsøgte har med hensyn til anvendelsen af undtagelsen i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 1370/2007 anført, at sagsøgte den 17. april 2017 forelagde Europa-Kommissionen en forespørgsel, dog ikke for at anmode om tilladelse til en forlængelse i medfør af nævnte undtagelse, men derimod for at få oplyst, hvilke kriterier Kommissionen anvender med henblik på udstedelse af denne tilladelse. Sagsøgte har afvist, at betingelserne for at anvende denne undtagelse er opfyldt, nærmere bestemt de økonomiske konsekvenser af koncessionens ophør, og har anført, at der, idet der er tale om et lovbestemt ophør, og idet bestemmelsen ikke foreskriver nogen godtgørelse herfor, ikke kan ydes godtgørelse i henhold til artikel 32 i lov nr. 40/2015 af 1. oktober 2015 om den retlige ordning for den offentlige sektor. Sagsøgte har anført, at dette spørgsmål under alle omstændigheder ikke kan behandles, eftersom sagsøgeren ikke har nedlagt påstand om erstatning.
- 6 Med hensyn til forelæggelsen af det præjudicielle spørgsmål har sagsøgeren anført, at den 30-årige frist, som er fastsat i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 1370/2007, skal regnes fra den 3. december 2009, og har i denne henseende henvist til ordlyden af det præjudicielle spørgsmål, som blev forelagt af Consiglio di Stato (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Italien) den 12. juni 2017 i sag Autolinee Toscane SpA/Mobit Soc.cons.arl (C-351/17), generaladvokatens forslag til afgørelse i sag C-350/17, forenet med sag C-350/17, svaret på skriftlig forespørgsel E 6628/09 vedrørende foreneligheden af den franske regerings lovforslag nr. 1961 om et »Storparis« med forordning nr. 1370/2007 samt diverse betragtninger om forordningens tilbagevirkende kraft, herunder den eventuelle indvirkning på retssikkerhedsprincippet og princippet om den berettigede forventning.
- 7 Sagsøgte har i denne henseende anført, at den 30-årige frist, som er fastsat i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 1370/2007, skal regnes fra datoen for tildelingen af kontrakten, og har i denne forbindelse henvist til en skrivelse fra en tjenestemand i GD MOVE, Bárbara Jankovek, til A Coruña kommune, hvori det bekræftes, at denne frist regnes fra tildelingen af kontrakten. Sagsøgte har desuden henvist til svaret på skriftlig forespørgsel E 6628/09 vedrørende foreneligheden af den franske regerings lovforslag nr. 1961 om et »Storparis« med forordning nr. 1370/2007, om end med en fortolkning af dette svar, som er i direkte modstrid med sagsøgerens fortolkning, en rapport fra det spanske ministerium for erhvervsfremme og offentlige arbejder af 21. oktober 2008, hvoraf det fremgår, at

den 30-årige frist vedrører gyldigheden af koncessionen fra dens tildeling, samt at koncessionen kan fortsætte, indtil den udløber, dog i højst 30 år, samt en undersøgelse om kompetencen i forbindelse med linjetransport af passagerer mellem byer ad landevej i Catalonien fra Autoridad Catalana de Competencia (den catalanske konkurrencemyndighed), som når til den samme konklusion.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 8 Den forelæggende ret har undersøgt de to mulige undtagelser, der kan fritage den fra pligten til at forelægge et præjudicielt spørgsmål, og har konkluderet, at ingen af disse undtagelser gør sig gældende i den foreliggende sag.
- 9 For det første er det forelagte spørgsmål ikke identisk med et spørgsmål, som har været genstand for en præjudiciel afgørelse i en tilsvarende sag. Den eneste kendte forbindelse til et præjudicielt spørgsmål, som vedrører artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 1370/2007, er anmodningen om præjudiciel afgørelse fra Consiglio di Stato (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Italien) af 12. juni 2017 i sag Autolinee Toscane SpA/Mobit Soc.cons.arl (C-351/17), som Domstolen endnu ikke har taget stilling til, om end generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse. Med hensyn til denne anmodning er Consiglio di Stato (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) af den opfattelse, at den 30-årige frist i forordningens artikel 8, stk. 3, regnes fra ikrafttrædelsen af nævnte forordning, og dette spørgsmål er således ikke genstand for anmodningen om præjudiciel afgørelse, men derimod genstand for det fjerde af de forelagte spørgsmål, som blot omhandler virkningen af denne forkortelse af den 30-årige frist, navnlig om en forkortelse af koncessionskontraktens 30-årige løbetid i sig selv bevirker, at retsstridigheden på grund af den oprindelige tilsidesættelse af bestemmelserne i artikel 5 herved er afhjulpet.
- 10 For det andet tillader ordlyden af artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 1370/2007 med hensyn til koncessionskontraktens maksimale frist på 30 år ikke blot én enkelt fortolkning, når udelukkende denne bestemmelse tages i betragtning. Domstolens praksis foreskriver i henhold til den såkaldte »acte clair-doktrin«, at det er den forelæggende ret, der skal vurdere, om der foreligger en rimelig tvivl om fortolkningen af den EU-retlige bestemmelse og dermed fastslå, at det ikke er nødvendigt at forelægge et præjudicielt spørgsmål, når den korrekte anvendelse af EU-retten fremgår med en sådan klarhed, at der ikke foreligger nogen rimelig tvivl om dens korrekte fortolkning og anvendelse, men kun hvis den nationale ret er overbevist om, at hverken de øvrige medlemsstaters retter eller Domstolen vil være i tvivl om afgørelsen (dom af 6.10.1982, 283/81, CILFIT m.fl., og dom af 9.9.2015, sag C-160/14, Ferreira da Silva, som anlægger en mere restriktiv fortolkning af denne fritagelse fra pligten til at forelægge et præjudicielt spørgsmål).
- 11 I den foreliggende sag rejses der først og fremmest tvivl på grund af ordlyden af forordningens artikel 8, stk. 3, som intetsteds præciserer starttidspunktet for

beregningen af den maksimale løbetid på 30 år, således at der foreligger tre mulige starttidspunkter: i) kontraktens maksimale løbetid på 30 år regnes fra tildelingen af kontrakten (størst mulige tilbagevirkende kraft), ifølge hvilken fortolkning kontrakterne ophører 30 år efter deres tildeling, således at kontrakter fra før den 3. december 1979 ophører efter datoen for forordningens ikrafttrædelse og derefter i takt med, at den 30-årige frist udløber, ii) at denne maksimale løbetid på 30 år regnes fra forordningens ikrafttrædelse (mindst mulige tilbagevirkende kraft), og iii) at denne løbetid regnes fra den 26. juli 2000, jf. artikel 8, stk. 3, litra b).

- 12 Denne tvivl bestyrkes af, at Kommissionen ikke har afgivet et klart svar på dette spørgsmål, hvilket fremgår af nedenstående:
- A) Meddelelse fra Kommissionen om retningslinjer for fortolkningen af forordning (EF) nr. 1370/2007 nævner slet ikke dette spørgsmål og nævner med hensyn til artikel 8, stk. 3, blot den fortolkning, Kommissionen har anlagt af litra d), sidste led.
 - B) Svaret på skriftlig forespørgsel E 6628/09 vedrørende foreneligheden af den franske regerings lovforslag nr. 1961 om et »Storparis« med forordning nr. 1370/2007, eftersom dette lovforslag omfattede en tildeling af eksklusive kontrakter til de offentlige virksomheder SNCF og RATP om offentlig trafikbetjening ved busser, sporvogne og metro, kan fortolkes således, at mulighed iii) foretrækkes, dvs. at den pågældende frist regnes fra den 26. juli 2000, jf. artikel 8, stk. 3, litra b). Svaret er imidlertid tilstrækkeligt tvetydigt, idet det indledningsvis fastslås, at erklæringen deri er af generel karakter, og svaret desuden kan fortolkes således, at udløbsdatoen for den sidste kontrakt, der blev underskrevet før den 25. juli 2000, ikke kan være efter den 25. juli 2030, men at alle kontrakter før denne dato, der er tildelt uden udbud, ikke kan løbe i mere end 30 år regnet fra kontraktens tildeling.
 - C) Skrivelsen fra en tjenestemand i GD MOVE, Bárbara Jankovek, til A Coruña kommune, bekræfter, at starttidspunktet for den 30-årige frist regnes fra tildelingen af kontrakten, selv om denne skrivelse, på grund af dens ophavsmand, hverken kan anses for Kommissionens officielle holdning – den er hverken afsendt af Kommissionen eller af en kommissær – eller for en autentisk fortolkning anlagt af Kommissionen af samme grund, og kan derfor ikke godtages som en retningslinje for fortolkningen.
 - D) Kommissionen svar af 4. september 2017 på skriftlig forespørgsel P 4849/17, som blev fremsat i Europa-Parlamentet den 14. juli 2017 af det spanske parlamentsmedlem José Blanco om uoverensstemmelsen mellem nævnte skrivelse og Kommissionens svar på skriftlig forespørgsel E 6628/09: »Det ærede parlamentsmedlems spørgsmål kan afgøres af Domstolen i forbindelse med en anmodning om præjudiciel afgørelse fra Consiglio di Stato (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Italien) til Den Europæiske Unions Domstol (sag C-350/17). Kommissionen afventer

resultatet af denne sag.« På denne baggrund kan det fastslås, at Kommissionen på nuværende tidspunkt ikke råder over et fortolkningskriterium med henblik på det foreliggende spørgsmål.

- 13 Endelig er generaladvokat [Øes] forslag til afgørelse i sag C-350/17, som har følgende ordlyd, for nylig blevet offentliggjort: »76. Den kontrakt, som RATP er indehaver af i Frankrig, er som følge heraf – som den forelæggende ret har bemærket – omfattet af artikel 8, stk. 3, første afsnit, litra b), i forordning [EF] nr. 1370/2007. 77. Ifølge denne forordnings artikel 8, stk. 3, andet afsnit, kan denne type kontrakter »fortsætte, indtil de udløber, men højst i 30 år«. 78. Det er beklageligt, at det som anført af Mobit og Kommissionen ikke præciseres i den sidstnævnte bestemmelse, hvilket udgangspunkt der gælder for den 30-årige frist. Der kan i teorien være tale om forskellige udgangspunkter såsom den dato, hvor Kommissionen fremlagde det oprindelige forordningsforslag (den 26.7.2000), hvilket Mobit går ind for, den dato, hvor forordning [EF] nr. 1370/2007 trådte i kraft (den 3.12.2009), dagen efter udløbet af den overgangsperiode, der er fastsat i denne forordnings artikel 8, stk. 2 (den 3.12.2019), den dato, hvor den pågældende kontrakt blev indgået, eller den dato, hvor kontrakten trådte i kraft. 79. Efter min opfattelse må udgangspunktet for denne 30-årige frist imidlertid være datoen for ikrafttrædelsen for forordning [EF] nr. 1370/2007, hvilket der er to grunde til. På den ene side vil anvendelsen af en dato i tilknytning til den pågældende kontrakt ikke gøre det muligt at vælge en ensartet løsning for alle de kontrakter, der er omfattet af forordningens artikel 8, stk. 3. En sådan situation vil resultere i anvendelsesproblemer for de kompetente myndigheder og manglende retssikkerhed for de operatører, der er aktive i transportsektoren. 80. På den anden side omfatter denne bestemmelse alle de kontrakter, som var indgået inden den 3. december 2009, hvor denne forordning trådte i kraft. Det vil som følge heraf være rimeligt at antage, at denne dato også udgør udgangspunktet for den 30-årige frist, som i denne forordnings artikel 8, stk. 3, andet afsnit, er fastsat for kontrakter omfattet af den nævnte forordnings artikel 8, stk. 3, første afsnit, litra b) og c), hvilket den forelæggende ret og den franske regering har anført. 81. Ifølge denne fortolkning af de relevante bestemmelser må det derfor fastslås, at den 30-årige frist udløber den 3. december 2039. 82. Med det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om den kontrakt, som den franske stat har tildelt RATP, kan henføres under den overgangsordning, der er fastsat i artikel 8, stk. 3, i forordning [EF] nr. 1370/2007, selv om denne kontrakt udløber den 31. december 2039, dvs. efter den 3. december 2039, hvor den 30-årige frist udløber. 83. Mobit har i denne forbindelse gjort gældende, at kontrakten med RATP som følge af sin varighed ikke stemmer overens med ovennævnte bestemmelse. Denne holdning synes imidlertid at bero på en forveksling af betingelserne for anvendelsen af denne overgangsordning og dens virkninger. 84. På den ene side fremgår det således af ordlyden af artikel 8, stk. 3, første afsnit, i forordning [EF] nr. 1370/2007, at den nævnte overgangsordning finder anvendelse på alle kontrakter, som er indgået inden den 3. december 2009, uanset deres varighed. På den anden side præciseres det ikke i denne forordnings artikel 8, stk. 3, andet afsnit, hvilken type kontrakt der er omfattet af denne ordning, men det fremgår, hvilke virkninger og hvilken varighed denne ordning har. 85. Ifølge denne

fortolkning af de relevante bestemmelser kan der næppe være tvivl om, at den kontrakt, som den franske stat har tildelt RAPT, faktisk kan henføres under den overgangsordning, der er fastsat i artikel 8, stk. 3, i forordning [EF] nr. 1370/2007, selv om denne kontrakt – som Autolinee Toscane, RATP, Regione Toscana, den franske og den portugisiske regering samt Kommissionen har gjort gældende – udløber den 31. december 2039. Den nævnte kontrakt kan imidlertid kun henføres under denne ordning i løbet af den 30-årige frist, som er omhandlet i denne forordnings artikel 8, stk. 3, første afsnit, litra b), og som udløber den 3. december 2039. 86. Artikel 5, stk. 2, litra b), i forordning [EF] nr. 1370/2007 kan som følge heraf ikke anvendes på en kontrakt som den, der er indgået med RATP, før den 4. december 2039. Det var bl.a. problemerne med at nå frem til en aftale i Rådet om vedtagelsen af denne forordning, der var årsag til, at denne overgangsordning fik en så lang varighed. 87. På baggrund af det ovenfor anførte foreslår jeg Domstolen at besvare det første og det fjerde spørgsmål som følger. Artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 1370/2007 skal fortolkes således, at denne forordnings artikel 5, stk. 2 og 3, i løbet af en 30-årig frist, der udløber den 3. december 2039, ikke finder anvendelse på en kontrakt, som er omfattet af den nævnte forordnings artikel 8, stk. 3, første afsnit, litra b), selv om denne kontrakt udløber efter den 3. december 2039.«

- 14 Den forelæggende ret har bemærket, i) at generaladvokaten i dette forslag til afgørelse anerkender, at ordlyden af artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 1370/2007 ikke foreskriver én enkelt fortolkning, men at der i det mindste i teorien er flere forskellige mulige fortolkninger, og ii) selv om generaladvokatens forslag til afgørelse er et nyttigt hjælpemiddel i forbindelse med Domstolens afgørelser, er det blot en indikation af Domstolens endelige afgørelse og er ikke bindende for Domstolen.
- 15 På baggrund af det ovenstående er den forelæggende ret af den opfattelse, at denne ret i henhold til artikel 267 TEUF bør forelægge Den Europæiske Unions Domstol følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er starttidspunktet for beregningen af den maksimale løbetid på 30 år for de i artikel 8, stk. 3, litra b), i forordning (EF) nr. 1370/2007[,] nævnte kontrakter i betragtning af nævnte bestemmelse[:] a) tidspunktet for tildelingen eller indgåelsen af kontrakten[,] b) tidspunktet for nævnte bestemmelses ikrafttrædelse[,] c) dagen efter udløbet af den overgangsperiode, der er fastsat i denne forordnings artikel 8, stk. 2 (den 3.12.2019)[,] eller d) en anden dato, som fastsættes af Den Europæiske Unions Domstol?«